

A. Institutionele geschiedenis

1. De School voor Kunsten en Ambachten: het prille begin van een ingenieursopleiding te Gent

Bij decreet van 13 mei 1825 werd een School voor Kunsten en Ambachten ingericht. Deze school is meteen de eerste kiem van een ‘ingenieursopleiding’ aan de Gentse universiteit. Er werd Nederlandstalig avondonderwijs in de universitaire lokalen voorzien, gegeven door leraren die het statuut buitengewoon hoogleraar kregen. De studenten behoorden doorgaans tot de actieve beroepsbevolking en kwamen onmiddellijk toepasbare kennis opdoen. Deze school werd afgeschaft in de nasleep van de Belgische omwenteling.

2. De ‘Ecole du Génie Civil (1835-1957)

De organieke wet op het hoger onderwijs van 27 september 1835 voorzag de Gentse universiteit opnieuw van vier faculteiten en stipuleerde bijkomend:

‘les facultés des sciences des deux universités seront organisées de manière que la faculté de Gand offre l’instruction nécessaire pour les arts et manufactures, l’architecture civile, les ponts et chaussées, et la faculté de Liège, pour les arts et manufactures, et les mines’.

In 1835 werd de “Ecole du Génie Civil” te Gent opgericht, bestaande uit drie afdelingen: “Pont et Chaussées”, “Architecture Civile” en “Arts et Manufactures”. In 1838 versmolten de eerste twee afdelingen tot één “Ecole du Génie Civil”. De studenten volgden er eerst de “Ecole Préparatoire” (voorbereidende school), en na geslaagde examens de “Ecole Spéciale” (speciale school).

De laatst vermelde afdeling werd een “Ecole des Arts et Manufactures” (Organiek reglement van 18 oktober 1838). In deze school werd pas in 1860 een opsplitsing gemaakt tussen een “Ecole Préparatoire” en een “Ecole Spéciale”.

Hoewel de ingenieursscholen aan de faculteit Wetenschappen verbonden waren, hadden ze een autonoom bestuur. De directie berustte bij de beheerder-inspecteur van de Gentse Universiteit. Als directeur hield hij de ministeriële diensten op de hoogte van de werkzaamheden, de vorderingen en mogelijke hervormingen. Hij duidde twee studie-inspecteurs aan: één voor de voorbereidende en één voor de speciale scholen (ut infra). Met het oog op het toezicht van de studenten woonden de studie-inspecteurs cursussen bij, brachten bezoeken aan labo’s en studielokalen, hielden het puntenregister bij en rapporteerden regelmatig aan de directeur. Sedert 1839 werd een “Conseil de perfectionnement des Ecoles Spéciales” ingericht, bestaande uit de inspecteur-generaal van Bruggen en Wegen, de directeur en de studie-inspecteur, de juryleden van het jaarlijks examen voor toelating tot het Korps Bruggen en Wegen en de hoofdamtenaar verantwoordelijk voor het Hoger Onderwijs. Zij beslisten over de aanpassing van de studieprogramma’s.

Deze beheersstructuur is praktisch een eeuw ongewijzigd gebleven. Het KB van 26 april 1934 maakt melding van het bestuur (één directeur en twee studie-inspecteurs) en de Raad der Scholen. Deze Raad bestond uit de directeur, de twee studie-inspecteurs en één afgevaardigde uit elke afdelingsraad en kreeg de bevoegdheid om binnen de scholen hervormingen door te voeren, rekening houdende met bestaande wetten en reglementen. De Raad bepaalde ook de inrichting van repetities, oefeningen, en practica, de organisatie van de examens en het huishoudelijk reglement. Na advies van de

afdelingsraden kon de Raad wijzigingen voorstellen aan de programma's en de lesroosters en de professoren vragen de inhoud van hun cursussen in overeenstemming te brengen teneinde leemten en herhalingen te voorkomen.

De afdelingsraden werden samengesteld uit de titularissen van cursussen uit verwante afstudeerrichtingen. Deze raden beoogden het gegeven onderwijs te harmoniseren en voorstellen tot wijzigingen in te dienen. Zij waren bevoegd om het werk van de studenten tijdens het academiejaar te evalueren en te quoteren en om de Raad der Scholen wanneer deze hierom verzocht te adviseren.

3. De faculteit Toegepaste Wetenschappen (1957-)

Als gevolg van de wet op de autonomie van de Rijksuniversiteiten (1953) rijpte de idee om de faculteit Wetenschappen en de Technische Scholen als autonome entiteiten te beschouwen. De wet resulteerde in de oprichting van een Raad van Beheer met twee vertegenwoordigers per faculteit. Zowel de Technische Scholen als de faculteit konden rekenen op twee vertegenwoordigers in deze Raad.

Bij KB van 11 februari 1957 werden de Technische Scholen omgevormd tot de faculteit der Toegepaste Wetenschappen. De faculteit kreeg de gebruikelijke facultaire beheersstructuur met een decaan en een faculteitsraad. Naarmate de faculteit zich organiseerde, doofde de 19de-eeuwse beheersstructuur van de Technische Scholen uit. Vanaf 1951 werd de directeursfunctie niet langer waargenomen door de beheerder-inspecteur, maar door Prof. F. Vanderheyden die in 1966 ook studie-inspecteur werd van de Speciale Scholen. Na diens emeritaat (1974) verdwenen beide functies. In dezelfde periode stierf de Raad der Scholen een stille dood.

De afdelingsraden bleven bij de oprichting van de faculteit behouden. Naast professoren werden het assisterend, het administratief personeel en de studenten erin vertegenwoordigd. De afdelingsraden bleven de adviesorganen inzake onderwijsaangelegenheden voor de faculteitsraad en de facultaire onderwijscommissie die eind de jaren '70 werd opgericht.

In de splitsingsovereenkomst werd bepaald dat de voorbereidende scholen zowel tot de bevoegdheid van de faculteiten Wetenschappen als van de Toegepaste Wetenschappen behoorden. Daarom hielden de twee faculteitsraden op dezelfde dag hun vergaderingen, met telkens een gemeenschappelijk agenda. Beide faculteiten groeiden uit elkaar. De snelle ontwikkeling van zowel de exacte als de toegepaste wetenschappen en de forse toename van de studentenbevolking in de jaren 1960 maakte het gemeenschappelijk kandidaatsonderwijs minder houdbaar. In 1971-1972 werden de kandidaturen wetenschappen en toegepaste wetenschappen definitief gesplitst en gingen beide faculteiten hun eigen weg.

4. Naar een nieuwe structuur...

Het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 1991 hertekende het universitaire landschap: de RUG krijgt haar nieuwe naam Universiteit Gent of 'UGent' en bekomt ook een grote autonomie. De Gentse universiteit ondergaat de daaropvolgende jaren een grondige herstructurering.

In juni 1992 werden alle diensten, seminaries en laboratoria van de Gentse universiteit gegroepeerd in vakgroepen. Voor de faculteit Toegepaste Wetenschappen keurde het Bestuurscollege op 22 mei 1992 de oprichting van 17 vakgroepen (op 30 september 1992 opgetrokken tot 18) goed. Recentelijk is het aantal vakgroepen teruggebracht op 15. Naast de vakgroepen, geleid door een vakgroepvoorzitter en

een vakgroepraad, werden de opleidingscommissies ingericht. Op 28 oktober 1992 keurde de faculteitsraad TW de richtlijnen goed betreffende de werking van opleidingscommissies, vakgroepen en de facultaire commissies. De vroegere onderwijscommissie werd omgevormd tot facultaire opleidingscommissie, de afdelingsraden tot opleidingscommissies.

De functie van studie-inspecteur van de Voorbereidende Scholen, in de jaren '70 uitgebouwd tot de Dienst van de studie-inspecteur, werd in de tweede helft van de jaren 90 - naar analogie met de andere faculteiten - vervangen te worden door de functie van onderwijsdirecteur en de Logistieke Dienst Onderwijs (1999). Deze dienst verstrekt vooral studiehulp aan kandidatuurstudenten (de latere bachelors) voor de vakgebieden Wiskunde, Natuurkunde, Scheikunde en Informatica. In later jaren werd een studietrajectbegeleider toegevoegd. Studietraject- en studiebegeleiders vormen de eerstelijns hulp voor alle studenten met studie- en studeerproblemen. Vanaf 2003 werd binnen de dienst ook een Kwaliteitscel Onderwijs (KCO) operatief.

In 1995 werd binnen de faculteit een Facultaire Studentenadministratie (FSA) georganiseerd, dewelke in samenspraak met de centrale studentenadministratie de administratieve procedures betreffende het verloop van studies en examens van de ingenieursstudenten stroomlijnt. Op 27 maart 1996 keurde de faculteitsraad de oprichting van de Studentenaangelegenhedencommissie (SAC) goed, die in nauw contact staat met de FSA.

Als antwoord op de grote vraag vanuit de industrie om een structuur te voorzien voor het levenslang leren en om de afgestudeerden in hun professioneel leven te ondersteunen, richtte de faculteit Toegepaste Wetenschappen in juni 1995 het "Instituut voor Permanente Vorming" (IVPV) op, dat sedert eind 2000 nauw samenwerkt met de faculteit Bio-ingenieurswetenschappen. In 2005 kreeg de faculteit de benaming: faculteit Ingenieurswetenschappen.